

Geschichte

80 Jahre Kaplitzer Stadtfest

Feste stehen in der Regel unter einem bestimmten Motto. Beim Kaplitzer Stadtfest ist das nicht anders. Heuer feiert dieses Fest selber Geburtstag. 80 Jahre ist ein ehrenwertes Alter und unsere historische Rubrik lädt Sie diesmal zu einer kleinen Zeitreise ein. Der erste Jahrgang wurde 1945 gleich nach dem Krieg organisiert, damals explizit als tschechisches Fest, wie anhand des damaligen Einladungsplakates gut zu erkennen ist. Es war das auch als Demonstration neuer Machtverhältnisse in der Stadt zu verstehen. Die sogenannte Abschiebung der bis dahin deutschen Mehrheitsbevölkerung erfolgte ja in großem Umfange erst 1946. Prominente Persönlichkeiten hielten Reden, es kamen Gäste von weit und fern. An diesen Punkten hat sich bis heute nichts geändert.

Allerdings kamen in den letzten Jahren auch wieder Gäste z.B. aus der österreichischen Partnerstadt Freistadt, in die umgekehrt zum dortigen Stadtfest in den vergangenen Jahren auch Vertreter aus Kaplice eingeladen waren. Das sollte in Europa heute auch normal sein! 1945 war anders!

Es kam damals im Zuge des Stadtfestes zu einem tragischen Zwischenfall, der heute kaum bekannt ist. Im Haus Nr. 442 in der Straße Nové domovy wurde Frau Ruhsam, die erst 1944 ein Mädchen auf die Welt gebracht hatte, von einem sowjetischen Soldaten vergewaltigt. Danach kam es zu einer Gegenüberstellung und Frau Ruhsam musste, ohne das gewollt zu haben, den Täter identifizieren. Dieser wurde umgehend erschossen.

Die Tochter von Frau Ruhsam lebt heute in Deutschland und beantragte erst kürzlich in Kaplitz die Ausstellung einer Geburtsurkunde.

Diesen weiten Bogen von 1945 bis heute beleuchtet in seinen Anfängen, und das betrifft auch Kaplice/Kaplitz, das neue Buch „1945, Svědectví Novohradských hor“ von Marek Petrášek aus Nové Hradky/Gratzen. Das Museum in Nové Hradky, wo Sie dieses verdienstvolle Buch erwerben können, hat in dem Zusammenhang in Nové Hradky erfolgreich die Öffentlichkeit aufgerufen, historische Dokumente und entsprechende Gegenstände zu sammeln und im Museum abzugeben. Darum ersuchen auch wir Sie, geschätztes Lesepublikum! Wenn Sie zuhause oder sonstwo solche für Kaplice relevante Objekte haben, oder Hilfe bei der Entzifferung und Übersetzung von Schriftsachen brauchen, dann wenden Sie sich bitte an die MitarbeiterInnen im Infozentrum oder an den Autor. Es wäre schade, wenn das historische Gedächtnis unserer Stadt verloren gehen würde.

Falls Sie zusätzliche Blicke in die Vergangenheit unserer Stadt werfen wollen, dann nutzen Sie, auch im Rahmen unseres Jubiläumsstadtfestes, die Gelegenheit, am Freitag, dem 29.8., ins Kino zu kommen. In Kooperation mit dem auch Ende August in Freistadt stattfindenden Filmfestival www.filmfestivalfreistadt.at/2025 können Sie bei freiem Eintritt um 17 Uhr den neuen Film „Světlo pro budoucnost“ von Lenka Ovčáčková sehen, bei dem Kaplice eine relevante Rolle spielt; um 19 Uhr dann noch „Přes naše prahy“ von Rainer Brumme, der dabei ein deutsch-tschechisches Schulprojekt zum Thema „Kočár do Vídně“ dokumentiert.

Beide Regisseure und Protagonisten der Filme werden in Kaplice ebenso anwesend sein, wie Gäste mit familiärem Hintergrund in unserer Region, die heute aber anderswo leben und in Zusammenarbeit mit unserer Stadtbibliothek über die Relevanz ihrer Familien für unsere Stadt berichten werden.

Wem das noch nicht genügt, der sei, auch am 29.8., eingeladen zu einer kleinen Wanderung von Omlenička/Klein Umlowitz nach Bočkov/Wutschko, wo wir in Zusammenarbeit mit dem Festival www.sumava-litera.eu auf Spurensuche gehen werden: das heurige Thema dieses in Vimperk/Winterberg beheimateten Festivals lautet „Amerika und der Böhmerwald“. Wussten Sie zum Beispiel, dass das bekannte Country-Lied „Bedna vod Whisky“ von Miki Ryvola im Fort Hazard in Bočkov/Wutschko entstand, oder dass Hans Kudlich, der sogenannte Bauernbefreier aus dem Jahre 1848, der dann als zum Tode Verurteilter Revolutionär in die USA auswanderte und dort als Arzt noch bis 1917 lebte, in einem Wald bei Omlenice ein kaum bekanntes Steindenkmal hat?

Interessenten melden sich bitte bis 24.8. bei b.riep1@eduhi.at. Das Programm für den Haupttag der diesjährigen Kaplitzer Jubiläums-Stadtfeite (Samstag, 30.8.) finden Sie an anderer Stelle unseres Magazins. (Bernhard Riepl)

HISTORIE

80 LET KAPLICKÝCH MĚSTSKÝCH SLAVNOSTÍ

Pořádání slavnosti má zpravidla určité téma. Městská slavnost v Kaplici není výjimkou. Letos slaví festival své vlasti narozeniny. 80 let je úctyhodné stáří a náš historický sloupek vás tentokrát zve na malou procházku časem. První ročník městských slavností se konal hned po vítězství v roce 1945, tenkrát výslovně jako česká slavnost, jak lze vyčíst z dobového plakátu zvoucího k účasti. Mělo to význam také jako demonstrace nového rozložení sil ve městě. Odsun do té doby většinového německého obyvatelstva se ve velkém konal až v roce 1946. Prominentní osoby pronášely projevy, dostavili se hosté z blíзка i z dále. V tomto smyslu se dodnes nic nezměnilo.

V posledních letech však do Kaplice přijíždějí návštěvníci například z rakouského partnerského města Freistadt. A do Freistadtu jsou naopak na městské slavnosti zváni i zástupci Kaplice. To by také mělo být v dnešní době v Evropě normální.

Rok 1945 byl ale jiný! Tenkrát došlo v průběhu městské slavnosti k dramatické události, která, pokud víme, není dodnes zdokumentována. V domě č. 442 v ulici Nové domovy byla paní Ruhsam, jež teprve v září 1944 přiviedla na svět holčičku, zmasáková sovětským vojákem. Poté došlo ke konfrontaci a paní Ruhsam, aniž by to chtěla, musela pachatele identifikovat. Ten byl ihned zastřelen. Dcera paní Ruhsam žije dnes v Německu, a teprve nedávno žádala v Kaplici o vystavení rodného listu.

Události, které následovaly po ukončení války, zejména ty z roku 1945, mapuje kniha „1945 - Svědectví Novohradských hor“ od Marka Petráška z Nových Hradů. Věnuje se také dění v Kaplici.

Muzeum v Nových Hradech, kde si můžete tuto hodnotnou knihu pořádit, vyzvalo v této souvislosti veřejnost, aby shromáždilo historické dokumenty a příslušné předměty z této doby a předalo je muzeu.

V tomto smyslu se obracíme i my na vás, vážení čtenáři. Máte-li doma nebo kdekoliv jinde mezi svými věcmi něco důležitého pro dějiny Kaplice, nebo potřebujete-li pomoc při jejich určení nebo při překládku písemnosti, obraťte se prosím na pracovnice infocentra nebo autora tohoto článku. Byla by škoda, kdyby se historická paměť našeho města vytratila. Pokud byste chtěli ještě dále podpatit minulost našeho města, využijte v rámci oslavy výročí slavnosti města Kaplice také možnost návštěvy kina dne 29.8.

Můžete zde v 17 hodin zdarma zhlédnout nový film „Světlo pro budoucnost“ od Lenky Ovcákové, ve kterém hraje Kaplice důležitou roli. V 19 hodin pak ještě uvidíte film „Přes naše prahy“ od Rainera Brummeho, který dokumentuje německo-český školní projekt na téma „Kočár do Vidné“. Filmový večer se bude konat ve spolupráci s festivalem „Heimatfilm“, probíhající rovněž koncem srpna ve Freistadtu www.filmfestivalfreistadt.at/2025, a s Městskou knihovnou Kaplice.

Oba režiséři a protagonisté filmů budou v Kaplici přítomni. Promítání se také zúčastní svědci historických událostí, respektive jejich potomci, kteří budou informovat o příběhu svých rodin a o tom, jakou roli hráli v dějinách našeho města.

Komu to ještě nestačí, ten je 29.8. zván v 11 hodin na malý výlet z Omleničky do Bočkova, pořádaný ve spolupráci s festivalem Šumava litera (www.sumava-litera.eu). Letošním mottem tohoto vimperského festivalu je „Amerika a Šumava.“ Během výletu budeme hledat stopy k tomuto tématu.

Věděli jste například, že známá country-folk-trampská píseň „Bedna vod whisky“ od Mikiho Ryvolvy vznikla ve Fort Hazard v Bočkově? Nebo že Hans Kudlich, takzvaný osvoboditel sedláků z roku 1848, který jako k smrti odsouzený revolucionář emigroval do USA, kde žil jako lékař ještě do roku 1917, má v lese u Omlenic kamenný pomník, o němž sotva někdo ví? Zájemci, kteří se chtějí zúčastnit této procházky, nechť se laskavě přihlásí do 24.8. na adrese b.riep1@eduhi.at.

Program hlavního dne letošních výročních Kaplických slavností (sobota 30.8.) naleznete na jiném místě tohoto zpravodaje.

autor textu: Bernhard Riepl
spolupráce Helga Grimmová, Jitka Motejková

26. srpna
1945
v KAPLICI
1. národní slavnost

dopoledne: koncert kaple, výstava plakátů, film: „Bedna vod whisky“ (1945) a „Přes naše prahy“ (1945)

dopoledne: koncert na scéně kaple: Jitka Motejková, „Přes naše prahy“ (1945) a „Bedna vod whisky“ (1945) a koncert v kostele: „Přes naše prahy“ (1945) a „Bedna vod whisky“ (1945)

večer: koncert kaple na scéně kaple
v předvečer slavnosti: koncert kaple na scéně kaple
Uplítně zvan Čech v Kaplici